

Parlamentariska landsbygdkommitténs slutbetänkande, SOU 2017:1

Leader Bergslagen, som är ett av fem oprioriterade leaderområden i nuvarande programperiod, har den största respekt för det arbete kommittén har gjort. Särskilt uppskattar vi att kommittén strävat efter ett helhetsgrepp på frågor som kommittén bedömer rör landsbygden, och att man har vågat närma sig även stora och komplexa frågor. Att samtliga partier står bakom kommitténs slutbetänkande är mycket positivt vilket torde borga för en snabb och framgångsrik behandling i riksdagen.

Kommittén tar i sitt slutbetänkande avstamp i att ge landsbygderna likvärdiga förutsättningar till ett gott liv. Vi välkomnar detta, men vill ändå lämna följande synpunkter.

Ett gott arbete, men det räcker inte

Landsbygdkommittén har gjort ett omfattande och ambitiöst arbete och lagt många bra förslag inom ett stort antal områden. De flesta förslagen har ett gott syfte, och kommitténs ambition att skapa likvärdiga förutsättningar i hela landet syns tydligt.

Tyvärr bedömer vi att förslagen ändå inte räcker. Det beror på att den samlade resursfördelningen i samhället alltjämt koncentreras till storstadsområdena, vilket betänkandets förslag inte förmår förändra. En översyn av skatteutjämningsystemet är inte tillräckligt och flytten av statliga jobb inverkar endast i viss mån. Sverige utanför storstadsområdena skulle istället kunna stärkas högst påtagligt om förslagen behandlat till exempel kommunal företagsbeskattning och återförande av intäkter från naturresurser till de kommuner och regioner där värdena faktiskt uppstår.

Satsa på lokal utveckling enligt Leadermetoden

Den lokala kapaciteten och genomförandeförmågan i hela landet påverkas inte i tillräcklig utsträckning genom kompensation till 23 kommuner. Leader Bergslagen förnekar inte dessa kommuners utsatthet, men utöver storstadsområdena påstår vi att samtliga kommuner har sina utmaningar, där inget område är viktigare än något annat. Exempelvis behandlas inte den problematik som råder i små kommuner i mellanbygder som Bergslagen, där de förhållandevis korta avstånden till större orter som Örebro, Falun, Västerås och Karlstad innebär problem av annan karaktär. Vi föreslår istället ett mer flexibelt och pragmatiskt förhållningssätt som tillåter lokalt anpassade lösningar utifrån lokala förutsättningar för **samtliga** kommuner. Även här anser vi naturligtvis att Leadermetoden är ett ypperligt verktyg som med enkla medel, och till en väsentligt lägre kostnad, kan möjliggöra bättre förutsättningar i hela landet.

Sammantaget anser vi att landsbygdernas gemensamma utmaningar i mångt och mycket är kopplade till att invånarantalet är för lågt för att samhällsservicen ska kunna vara kostnadseffektiv,

oavsett om det gäller kompetens, kollektivtrafik, kommersiell service eller andra näringsverksamheter. Att kommunerna får förutsättningar att behålla och om möjligt öka sin befolkning bör därmed vara vägledande i den framtida politiken. Därför anser vi att ett av kommitténs viktigaste förslag är satsningen på Leadermetoden såsom rikstäckande, generellt verktyg (förslag 74). Leadermetoden är erkänt bra på lokal mobilisering, samordnad lokal utveckling och attraktivitetsskapande åtgärder utifrån de förutsättningar som råder på varje enskild plats.

Vår erfarenhet av lokalt utvecklingsarbete, såväl i vår egen organisation som i våra medlemskommuner och –organisationer, är att det inte enbart är tillgången till kapital som avgör tillväxt och utveckling. Nätverk, kompetens, partnerskap och ett sammanhang att verka i är minst lika viktigt. De åtgärder som slutbetänkandet föreslår anser vi är ett gott steg, men att de inte räcker. Genom att säkerställa att Leadermetoden får verka rikstäckande, och tillåts verka inom hela sin potential, stärks hela kedjan och nätet runt näringslivet, inom entreprenörskap och företagarförmåga, affärsidéer, produktutveckling och framför allt möjligheten att utveckla en bygd, ett näringsliv och en arbetsmarknad utifrån de olika, specifika förutsättningar som råder lokalt på varje plats.

Förslag för bättre lokala förutsättningar

Förslagen om den ökade statliga samverkan bedömer vi riskerar att bli föremål för en onödig, långdragen process med otaliga förslag. Det är heller inte staten som ska stå för arbetstillfällena i landet, utan staten bör fokusera på att ta bort hinder så att varje bygd, varje kommun får utrymme att drivas och utvecklas utifrån de förutsättningar som finns lokalt. Istället för omfattande statlig samordning föreslår vi därför en översyn av företagsbeskattningen, så att varje kommun, med gott näringslivs- och arbetsmarknadsfrämjande arbete, också får skörda frukterna av ett livskraftigt företagande. Här ingår också att kommuner med stora naturtillgångar som till exempel vattenkraft, får del av de intäkter som naturtillgångarna genererar, till exempel genom produktionsplatsbaserad vinstfördelning.

Ge Tillväxtverket huvudansvaret

I de förslag som ändå rör den statliga närvaron och samordningen anser vi generellt att Tillväxtverket bör ha den roll som betänkandet föreslår ska läggas på Jordbruksverket. Tillväxtverket arbetar redan med samordning av landets regioner, varför ett breddat uppdrag som innefattar även lokal utveckling tydligt gynnar hela landet.

Skinnskatteberg 2017-03-21

Barbro Fischerström
verksamhetsledare